Gökyüzü

Dr. Tuba Sarıgül
[*TÜBİTAK Bilim ve Teknik Dergisi*

Gökyüzünde Venüs ve Satürn Buluşması

Mart ayının en etkileyici gök olaylarından biri 8 Mart'ta gerçekleşen Venüs ve Satürn buluşması. 29 Mart'ta ise Ay, Aslan Takımyıldızı'nın en parlak yıldızı Regulus'un önünden geçiyor. İlkbahar ekinoksu 20 Mart'ta gerçekleşiyor. 3 Mart'ta gerçekleşen tam Ay tutulması Türkiye'den izlenemiyor.

Merkür

Merkür, Güneş etrafındaki yörünge hareketi sırasında 7 Mart'ta Güneş ile Dünya'nın arasından geçiyor. Bu süreçte gökyüzünde Güneş'le aralarındaki açısal mesafe çok küçük olduğundan gökyüzünde görülemeyen Merkür, ayın ilk yarısından sonra Güneş'in doğuşundan önce gökyüzünde tekrar ortaya çıkmaya başlıyor. Ancak ufkun üzerinden çok yükselmediği için Merkür'ün gözlem süresi çok uzun değil.

Merkür'ü mart ayının son günlerinde doğu yönünde ufkun hemen üzerinde görmeyi deneyebilirsiniz.

Venüs

Venüs, mart ayı boyunca Güneş'in batışından sonra gökyüzünde görülebiliyor. Ayın başında Güneş'ten yaklaşık bir saat sonra batan Venüs'ün gözlem süresi ve ufkun üzerinden yüksekliği ayın ilerleyen günlerinde artıyor. Ayın ilk günlerinde Venüs'ün aydınlık görünen kısmının oranı yaklaşık %98. Eğer bir dürbününüz ya da küçük bir teleskobunuz varsa siz de mart ayında Venüs diskini neredeyse tamamen aydınlıkken görmeyi deneyebilirsiniz.

Venüs'ü 20 Mart akşamı Güneş'in batışından sonra hilal şeklindeki Ay ile birbirine yakın görebilirsiniz.

Mars

Mars, ocak ayında yörünge hareketi sırasında Dünya'ya göre Güneş'in arkasından geçmişti. Güneş'le aralarındaki açısal mesafe hâlen küçük olan Kızıl Gezegen, mart ayında da gözlenemiyor. Mars, ay sonunda gün doğumundan önce gökyüzünde tekrar ortaya çıkmaya başlıyor ancak Güneş'ten yaklaşık yarım saat önce doğduğu için belirginleşemeden gökyüzü aydınlanıyor.

Jüpiter

Jüpiter, mart ayında neredeyse bütün gece gökyüzünde. Ayın ilk günlerinde Güneş'in batışından sonra doğu yönünde ufkun

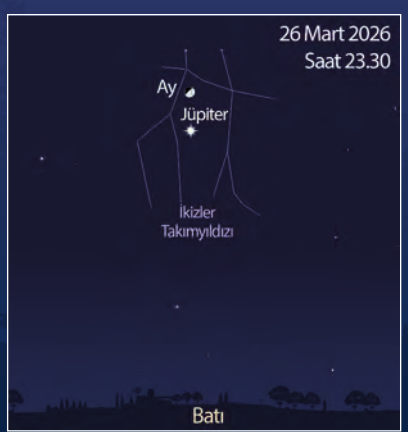

üzerinde ortaya çıkan Jüpiter, Güneş'in doğuşundan yaklaşık üç saat önce kuzeybatı yönünde ufuktan batıyor. Ayın ilerleyen günlerinde daha erken saatlerde batmaya başlayan Jüpiter'in gözlem süresi kısalıyor. Ayın başında parlaklığı 2,4 kadir mertebesinde olan Jüpiter günler ilerledikçe hafifçe sönükleşiyor. Ayın sonunda parlaklığı 2,2 kadir mertebesinde.

Jüpiter, 26 Mart'ta ilk dördün evresinden bir gün önce ayrılan Ay ile birbirine yakın görülebiliyor. Her iki gök cismini İkizler Takımyıldızı'nda görebilirsiniz.

Satürn

Satürn, mart ayının başında Güneş'in batışından sonra batı yönünde ufkun üzerinde kısa süre görülebiliyor. 8 Mart'ta Satürn, gökyüzünde Venüs ile birbirine çok yakın görülebiliyor. Her iki gezegeni Güneş'in batışından sonra batı yönünde ufkun üzerinde bulabilirsiniz. Venüs'e kıyasla çok daha sönük görünen Satürn'ü bu tarihte Venüs'ün hemen altında görebilirsiniz.

Ayın ilerleyen günlerinde ufkun üzerinde alçalmaya başlayan Satürn, 25 Mart'ta kavuşum konumundan geçiyor. Kavuşum konumdayken Satürn, Güneş ve Dünya aynı hizadadır ve Güneş, Satürn ile Dünya'nın arasında bulunur. Bu süreçte Satürn ile Güneş arasındaki açısal mesafe son derece küçük olduğundan Satürn, birkaç hafta boyunca görülemeyecek.

Ay ve Spika

6 Mart'ta son dördün evresine yaklaşan Ay ile Başak Takımyıldızı'nın en parlak yıldızı Spika'yı gökyüzünde bir arada görebilirsiniz. Spika'yı mavi tonlardaki rengiyle fark edilebilirsiniz.

Tam Ay Tutulması

3 Mart'ta tam Ay tutulması gerçekleşiyor. Avustralya ve Kuzey Amerika kıtaları ile Güney Amerika kıtasının doğusu ve Asya kıtasının batısından izlenebilen tutulma, Türkiye saati ile gündüz saatlerinde gerçekleştiğinden ülkemizden görülemiyor.

İlkbahar Ekinoksu

20 Mart'ta ilkbahar ekinoksu gerçekleşiyor. Ekinoks, gece ve gündüz sürelerinin eşit olduğu gün olarak bilinir. Aslında Güneş ışınlarının Ekvator'a dik açıyla geldiği belirli bir andır. Bu anda Güneş, kuzey yarım küreyi ve güney yarım küreyi eşit miktarda aydınlatır. Yani aydınlanma çemberi kutuplardan geçer. İlkbahar ekinoksu kuzey yarım küre için ilkbahar mevsiminin başlangıcı olarak kabul edilir.

Dolunay
3 Mart
Saat: 14.38

Son dördün
11 Mart
Saat: 12.39

Yeni ay
19 Mart
Saat: 04.23

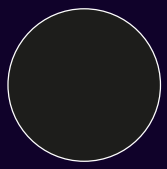

İlk dördün
25 Mart
Saat: 22.18

Yeröte
10 Mart Saat: 16.43 404.384 km

Yerberi
22 Mart Saat: 14.43 366.859 km

Ay, Regulus'un Önünden Geçiyor

Mart ayında gökyüzünde nadir gerçekleşen bir gök olayına tanık olabilirsiniz. Ay, 29 Mart gecesi Aslan Takımyıldızı'nın en parlak yıldızı Regulus'un önünden geçiyor. Örtme olarak isimlendirilen bu olay ülkemizden izlenebilecek.

Ay ve Regulus 29 Mart akşamı Güneş'in batışından sonra doğu yönünde ufkun üzerinde ortaya çıkıyor. İlerleyen saatlerde Ay, Regulus'a yaklaşmaya devam ediyor ve Türkiye saati ile 22.00 civarında Regulus, Ay diskinin arkasına giriyor ve yaklaşık bir saat sonra Ay diskinin arkasından tekrar ortaya çıkıyor.

John Chumack / SPL

Ayın Önemli Gök Olayları

2 Mart	Ay ve Regulus yakın görünümde
3 Mart	Ay, dolunay evresinde
	Tam Ay tutulması
6 Mart	Ay ve Spika yakın görünümde
7 Mart	Merkür, iç kavuşum konumunda
8 Mart	Venüs ve Satürn yakın görünümde
10 Mart	Ay, Dünya'ya en uzak konumda
	Ay ve Antares yakın görünümde
11 Mart	Ay, son dördün evresinde
15 Mart	Merkür ve Mars yakın görünümde
19 Mart	Ay, yeni ay evresinde
20 Mart	Ay ve Venüs yakın görünümde
	İlkbahar ekinoksu
22 Mart	Ay, Dünya'ya en yakın konumda
	Neptün, kavuşum konumunda
25 Mart	Ay, ilk dördün evresinde
	Satürn, kavuşum konumunda
26 Mart	Ay ve Jüpiter yakın görünümde
29 Mart	Ay ve Regulus yakın görünümde

Mart Ayında Gezegenlerin Birbirlerine Göre Yörüngelerindeki Konumları

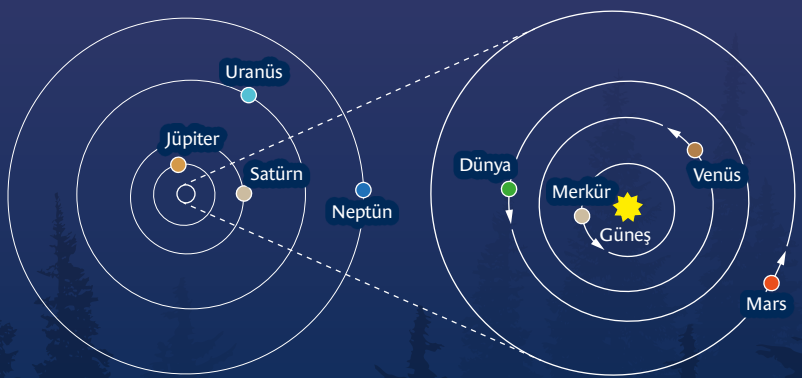

Çizimdeki oklar, Güneş sisteminde yer alan iç gezegenlerin mart ayında yörüngelerindeki hareketlerini gösteriyor. Dış gezegenlerin yörüngelerindeki konumları, ay içinde birbirine göre çok değişmediği için mart ayının ortasındaki konumları, çizimde nokta şeklinde belirtilmiştir.

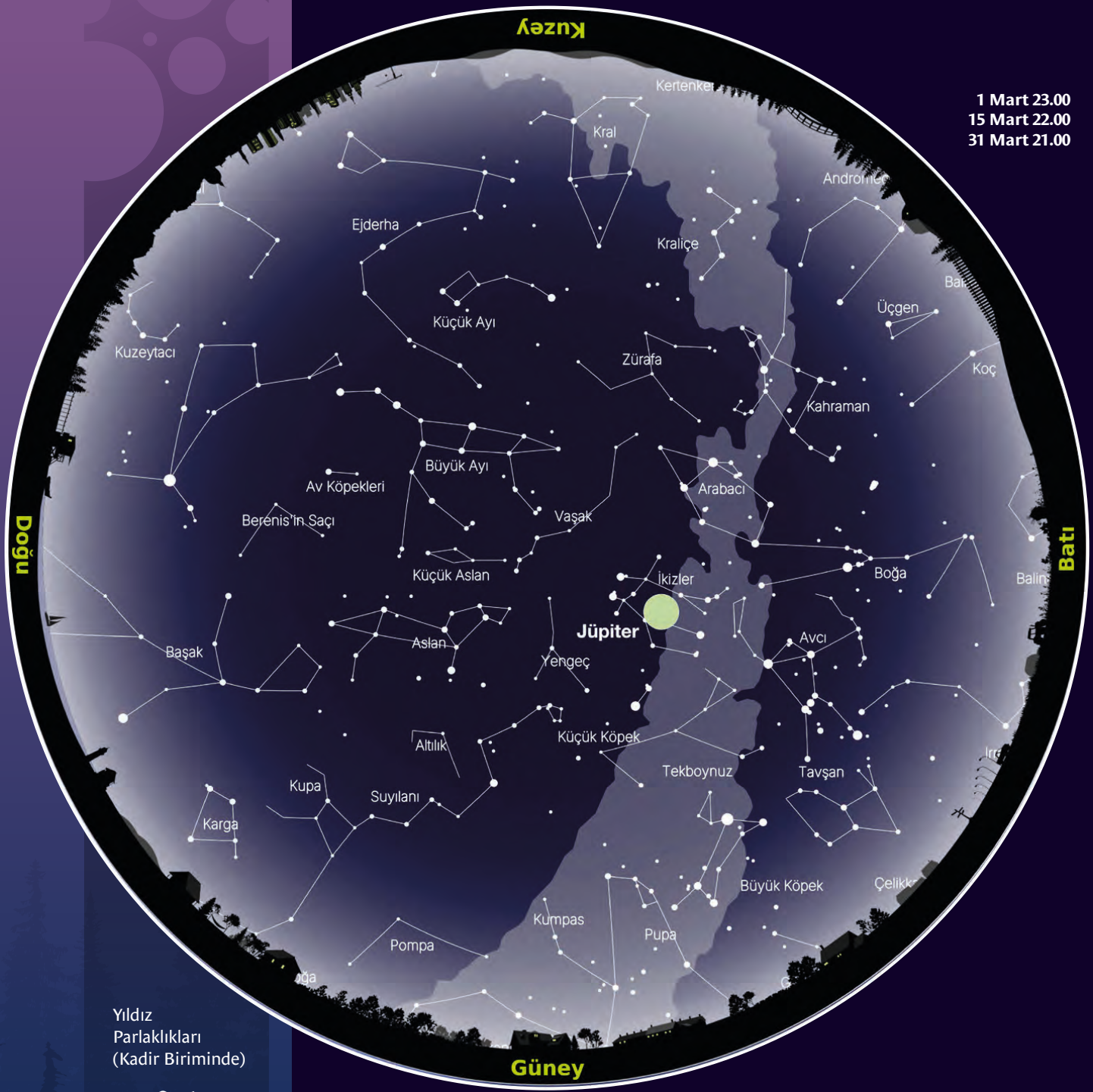

1 Mart 23.00
15 Mart 22.00
31 Mart 21.00

Yıldız Parlaklıkları (Kadir Biriminde)

- - 1
- 0
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Kaynaklar

- Okuyan, O. ve Köseoğlu, D. K., "2025 Gök Olayları Yıllığı", *Bilim ve Teknik*, Cilt 59, Sayı 698, 2026.
- "Observing October 2024", *Sky and Telescope*, Cilt 151, Sayı 3, s. 41-57, 2026.
- Ratcliffe, M. ve Ling, A., "Sky This Month", *Astronomy*, Cilt 54, Sayı 3, s. 28-35, 2026.
- https://in-the-sky.org/newscal.php